

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben
Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségénél, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neuer-Markt 11 sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Pesten: Haasenstein és Vogler Urutca 13. Lang et Schwarz, Fűrdőutca 1. Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlter sora 20 kr.

Budapest, mart. 18.

—r. A mai ülésben történt meg a szavazás a személyes kereseti adóról szóló törvényjavaslat felett. Az örvendés eredményt már táviratilag jeleztem; ezuttal csak azon részletekre fogok szorítkozni, melyek között a válság befejezése végbement.

A ház szokatlanul telve volt; a karzatok, mint múlt péntek óta, mindennap zsúfolásig tömve voltak. Különösen a főrendek számára fentartott hely volt szokatlanul élénk. Az ülés megnyitása előtt nagy csoportokban állottak a képviselők a baloldali folyosón. A jobboldalon nyugalom uralkodott s az izgatottságnak legkisebb jele nem volt észrevehető. Lónyay kijelentette, hogy nem fog szavazni; néhányan vele együtt nem jelentek meg az ülésen s csupán két ember volt a jobboldalról, ki nyíltan a törvényjavaslat ellen szavazott, míg viszont voltak olyanok, kik elzöldt nyíltan Lónyay álláspontját foglalták el, de a mai szavazás alkalmával a törvényjavaslat mellett szavaztak.

A baloldalon azonban nagy volt az izgatottság. Várady Gábor Tiszával, Huszár Imre Györfly Gyulával beszélgetett, mindkettőt a képviselők nagy csoportja vette körül. Várady Gábor határozottan oda nyilatkozott, hogy „nem”-mel fog szavazni, míg Tisza arra igyekezett őt rábírní, hogy ne szavazzon. Huszár Györflyvel polemizált, míg Jókai Simonyi Lajos bárónak magyarázta a „helyzetet”. A legtöbben a baloldali képviselők közül — maga Tisza is — oda nyilatkoztak, hogy nem fognak a szavazásban részt venni, — de azon esetben, ha a törvényjavaslat sorsa a szavazás alkalmával kétségesnek mutatkoznék, határozottan kijelentették, hogy „igen”-nel szavaznak. Csupán azok maradtak meg rendíthetetlenül elhatározásuk mellett, kik választóiknak adott programjukban adótesztállítást ígértek s így egy adófelemelést elzöldt törvényjavaslata történt szavazásnál határozottan „nem”-mel kényserültek nyilatkozni.

Az ülés e közben megnyílt, már Kerkapoly beszélt s az elnök nem volt képes a esendet a házban helyreállítani. A szavazás esélyei foglalkoztattak mindenkit. Csak akkor kezdett a esend helyreállni, midőn Kerkapoly beszéde közepe felé emeltem hangon kezdett szólni. A beszéd különben nagy hatást idézett elő. Ezután megkezdődött a szavazás. A képviselők helyeikre vonultak, mások a teremből távoztak. Sokan az írók karzatán foglaltak helyet, várva, vajjon szükség lesz-e szavazatukra, el lévén tökélye különben nem szavazni. Tisza helye az egész szavazás alatt üresen maradt. A képviselők nagy része folyton jegyzé a szavazást, s az eredményt a ház harsány éljennel üdvözölte.

A ház hangulata az eredmény kihirdetése után ismét rendes menetbe esett vissza, s háborítlanul folytatott a többi adó-tvjavaslatok tárgyalása.

Kolozsvár képviselőinek közgyűlése marc. 19-én.

(A.—F.) Medgyesi Tivadar ideigl. polgármester 4 órakor megnyitván az ülést, a jegyzőkönyv észrevétel nélkül bítelesített.

Olvastatik Toth Vilmos volt belügyminiszternek leirata a képviselőhöz, melyben lemondását tudatja s köszönetet szavaz a tapasztalt gyamolításért; — Földesy olvassa gr. Szapáry Gyula új belügyminiszter leiratát, melyben a képviselőt történt kinevezetése felől értesítvén, hangsúlyozza, mily álláspontot szándékszik elfoglalni a törvhatóságokkal szemben s végül gyamolításra hívja fel a képviselőt. Mindkét leiratot zajosn megéjlenezte a képviselő.

Földesi felolvassa Májor József és Eibensütz Lipót vállalkozók ajánlatát az új járdá készítésére vonatkozólag. Vállalkozók a sebesvári gránit kövekből kirakott járdá □ ölet 28 frtért ígéri előállítani, míg a közönséges szeker ut kövezetének □ ölet 26 frtért. A szakbizottság véleménye szerint ez igen előnyös ajánlat s elfogadásra méltó, már csak azon okból is, hogy a jelenlegi járdá roz s más hasonló vállalkozó nincs; ezért a járdák készítésére, ez uttal igen helyes leend 10,000 frtot megszavazni.

Taufer Ferenc azon kérdésére: mily

vastag s széles lesz a gránit koczka? Tompa mérnök felfejti, hogy a járdá épen úgy fog készülni, mint a pesti és bécsi. Hirschfeld némi megjegyzést tesz a kővelő csatornákra, Tompa erre megmagyarázza, hogy az nem mint eddig deszkával, hanem szintén gránit lapokkal lesz fedve.

Bogdán Ist. az asfalt járdát elébe helyezi a gránitnak s azt előnyösebbnek tartaná. Páll Sándor kiemeli, hogy mennyit bibelődött a szakbizottság a járdá ügyével s előadja, hogy az őszszel próbát tettek a cement járdával, de az rosznak bizonyult; nézete szerint legrövidebb idő alatt legkedvezőbb feltételek mellett s legutányosabban előálítható a gránit kövezet s e végből egy bizottság kiküldését ajánlja, mely a vállalkozókkal a szerződést megkösse.

Bogdán I. az asfaltot sokkal tartósabbnak véli s szeker utra is igen alkalmas mint Pesten s másutt látta.

Tompa megemlíti, hogy Pest, Bécs, Szeged és Arad városok is e vállalkozókkal kötöttek szerződést, mert a gránit járdá nem csak olcsóbb, de jobb is. Páll S. mellette van.

Nagy Péter kéri a képviselőt, mondja ki, hogy a múlt évben járdára előirányzott, de fel nem használt összeget (8 ezer forint) az ez évi előirányzott (8 ezerrel) összeggel együtt a járdára fordítja.

Polgármester végzések kimondja, hogy a belvárosban a járdá készítés elhatározatott s felhívja a képviselőt a bizottság megválasztására.

Filep I. indítványára a bizottságot polgármester nevezi ki Tompa J., Páll Sándor, Finály Henrik, Magyar Mihály és Tamásy János urak személyben.

E bizottságnak feladatává tétetett többek fel-szólalására, hogy a szerződést előnyösen kösse meg s gondoskodjék arról, hogy a munka gyorsan és jól végeztesse. Továbbá, hogy a külvárosban: külmagyar, középs és monostor utcákban is vizsgálja meg a kövezetet s arról a bizottság jelentést adjon.

Szász Domokos, miután indítványa: a város vegyen fel kölcsönt s azt évenként törleszse, abból csináltassa a járdákat, — nem fogadattott el, kijelenti hogy írásban fogja ez indítványt benyújtani.

A lövölde felállítása érdekében a bizottság következőt kéri a várostól. 1) a „Rózsa liget” díj nélküli átengedése 2) biztosítsa a város a 400 db. 50 frtos részvény 3% -ját a kisorsolási- g. 3) az ottani hid adassék át úgy fővényt és követ is fejthessenek a város helyén. — A szakbizottság mindezek megadását ajánlja.

Páll Sándor előadja, hogy a lövölde mily fontos és szükséges a mai korban, s hogy a város különben is segélyezheti, mert idővel az egész összeg visszatérítetik; Haller, Bogdán I. ez értelemben emelnek szót. A képviselőt magáévá teszi a szakbizottság véleményét azon módosítással, hogy a kő helyett 600 fítot ad.

A Katonai parancsnokság átíratára a szakbizottság ajánlata olvastatik, mely szerint Tamási Péterrel a laktanya iránt előnyösen 1200 f. mellet lehet egyösszegré lépni; a képviselőt felhatalmazza a tanácsot, hogy 3 évre ápril 1-től egyezkedésre léphet.

A mérnök jelenti, hogy a tűzoltók őrtonnyát alig lehetne a tanácsház tetejére építeni, miután a falak nagyon gyengék; a fellegrár oldala igen alkalmas, de messze van, a szapanyutoczi bástyára legheylesebb lesz az őrtonnyot építeni.

E torony a fellegrárban belekerülne 1975 frt és 64 krba, szapanyutoczi pedig 5576 frtba a költségvetés szerint; utóbbi fogadatik el, de árletés utján adassék ki az építés.

Az őrtonny tervrajza bemutatott s igen csinos lesz, ha elkészül.

Legujabb táviratok.

Bécs, mart. 18. Az „Oest. Corr.” megerősíti, hogy az engedély megadások az építő bankok és társulatok részére további rendelkezésig felfüggesztettek.

Bécs, mart. 18. A „Pr.” szeptérvári távirata jelenti, hogy Közép-Ázsiából nagyon nyugtalanító hírek érkeztek. — Gróf Berg tábornagy oly

sulyosan megbetegedett, hogy kételkednek felgyógyulásán.

Berlin, mart. 18. A képviselőház második olvasásban elfogadta az egyházi büntetési eszközök jogi hatására vonatkozó törvényjavaslatot, a bizottság indítványa szerint, és az összes módosítványokat elvetette.

Ghyczy Kálmán beszéde

a képviselőház mart. 17-ki ülésében

Ghyczy Kálmán: (Halljuk! Halljuk!) T. ház! Megvallom, azok által, a miket a pénzügyminiszter ur Helly képviselő urnak válaszolt, én magamat kielégítve nem érzem, mert a pénzügyminiszter urnak feladata lenne, nem csak válaszolni azokra, a mik itt előadotnak, a mennyiben az előadottakra válaszolni szükségesnek véli, — hanem feladata lenne talán már a discussio megkezdésénél is tájékoztatást nyújtani a háznak a szempontokról, a melyek az általa beterjesztett törvényjavaslat megvitatásánál főképpen szem előtt tartandók. (Helyeslés bal felől). Én részéről sajnálom, hogy a pénzügyminiszter ur ezt tenni elmulasztotta. Ez nem áll azonban ellene t. ház, hogy ez alkalommal én is előadjam nézetemet a fennforgó tárgy iránt. (Halljuk!)

A t. háznak kegyes megbízásából tagja levén a pénzügyi bizottságnak, ezen bizottság tárgyalásai közben a ház asztalára letett törvényjavaslatokhoz egyéni meggyőződéseim szerint hozzájárultam; (Halljuk! Halljuk!) hozzájárultam kivételével a bélyegadóról szóló tvjavaslat 2. és 3. §-ának, a melyeket a perlekedő felekre csakugyan túlságosan terhelőknek vélek. A dolog ezen állásban nem szavazhatok máskép most, mint a hogyan nyilatkoztam az említett bizottságban; de szükségét érzem annak, hogy saját szempontomból néhány szóval némileg indokoljam szavazatomat. (Halljuk!)

Véleménykülönbség lehet és van is az 1867. esztendőben létesített kiegyezés iránt; arra nézve azonban mégis azt hiszem, sem a házban, sem a hazában véleménykülönbség nincs, hogy ezen kiegyezésnek minden hiányai mellett is, s mindaddig, a míg hiányok megjavíthatók, Magyarország államiságának és önállásának legalább is azon fókán fenntartandó, a melyen létezik és alábsúlyedését megengedni semmi áron sem szabad. Hogy ez megtörténjék, ennek elengedhetetlen feltétele van, s ez az, hogy Magyarország teljesítse pénzügyi tekintetben mindazon kötelezettségeket, a melyeket minden államnak pénzügyi tekintetben teljesíteni kell, ha állam lenni, ha állam maradni akar. Ha Magyarország ezt teszi, és — meglehet, egyéni véleményem csak — én azt hiszem, hogy józan és szigoru gazdálkodás mellett, habár erőfeszítéssel is, megteheti: nem féltsem Magyarország jövőjét, mert úgy vagyok meggyőződve, hogy erőben és tehetségben gyarapodván, ha ki nem heverheti a kiegyezkedés hátrányait, meg fogja szüntetni azokat. De ellenkezőleg, ha Magyarország nem teljesíti mindazon kötelezettségeket, a melyeket pénzügyi tekintetben minden államnak teljesíteni kell; ha nem rendezeti kellőleg beligazgatását, ha nem fizetheti meg azon kamat- és törlesztési járadékokat pontosan félévenként, a melyekkel földtehermentesítési adósságaink s más felvett kölcsönök fejében a világ minden részében elszórt hitelezőinknek tartozunk; ha nem tehet Magyarországot eleget azon sulyos kötelezettségeknek, a melyeket az engedélyezett vasúttársulatok irányában elvállalt: akkor fájdalommal mondom ki e sejtelmét, az erős meggyőződés, hogy Magyarország elvész; elvész a fel-támadás reménye nélkül.

Nézetem szerint tehát pénzügyeink rendezése életkérdés Magyarországra nézve. Pénzügyeink rendezésénél különbséget kell tennünk azon kiadások közt, a melyeket beruházásokra fordítunk, és azok közt, a melyeket közigazgatási szükségleteink, vagy helyesebben mondvá, államháztartási szükségleteink megkivánnak. Beruházásainkat másképen, mint kölcsön vett tőkékből, vagy államjóságok eladásából, nem fedezhetjük; de a beruházásokra felvett kölcsönök nem, tartják az államjölétét, sőt ha jók ezen beruházások, tetemesen javíthatják; de rontja az állam anyagi állapotát, ha államháztartásunknak évenként megújuló rendes nem évenként megújuló rendes jövedelmeinkből, hanem akár költ-

sónból, akár államjavak eladásából fedeztetnek. (Helyeslés.)

Ezt tenni, nézetem szerint, nagy igaztalanság utódaink iránt is. Minden nemzedéknek megvan a maga saját kötelessége, saját terhe, a melyet teljesíteni tartozik, a melyet másokra, utódaira nem háríthat át. Igazságos, hogy pl. nagy költségre kerülő épületeket, nagyszerű vállalatokat akár államjavak eladásából, akár kölcsön vett összegekből létesítsünk; mert e vállalatoknak hasznát utódaink is élvezik; de nem igazságos és nem méltányos, hogy rendes közigazgatási, közoktatási, honvédelmi költségeinket, hivatalnokainknak, tanárainknak évi fizetését, gyermekeink nevelésének költségeit nem mi, hanem — habár csak részben is — utódaink fizessék; pedig ők fizetnek, ha ezen költségeket, habár részben is, nem rendes jövedelmeinkből, hanem akár kölcsönből, akár államjavak eladásából szerezzük be, mert utódaink lesznek azok, kik hosszú törlesztésre felvett kölcsöneinknek legnagyobb részét fizetni fogják; utódaink az eladott államjavaknak hiányát, azok jövedelmének csökkenésében folyton érezni fogják.

Rendes költségvetésünkben az egyensúly két módon állítható vissza: vagy takarékoság, vagy az állam jövedelmeinek öregbítése által. A megakarításokat, t. ház, megkísérlettük; sikerre kísérletünk nem vezetett. Hibás ebben főképpen a ministerium, mely igen gyakran nem helyes, vagy legalább elhalasztható kiadásokat indítványozott; hibás az országgyűlés, mely a kiadásokat könnyedén megsavazta, de hibás az ország maga is, mely belállapottainak javítását rohamosan sürgetve követelte tőlünk minden alkalommal. És van is ez eljárásnak némi mentsége, mert csakugyan tömérdek sok az, a mire Magyarországnak az ország különböző részeiben és mindenhol szüksége van.

Én mindig állítottam, hogy takarékosabban gazdálkodhatnánk, mint a hogy eddig gazdálkodtunk; állítom, hogy ezt tehetjük most is; de el kell ismernem, hogy ezt tennünk már most sokkal nehezebb, mint lett volna ezelőtt. Mert most már ólom sulyal nehezedik költségvetésünkre azon általunk felvált sok milliót tevő kötelezettségeknek terhe, és behozott államgépezetünk organismusába több oly költséges institutio, a melyeket rögtön megváltoztatni egyáltalában nem lehet.

Ha takarékoság által sikert, nagy sikert nem vivhatunk ki, nincs más mód hátra, mint az állam rendes jövedelmeinek öregbítése. Az állam rendes jövedelmei pedig — mellőzve az államjavaknak aránylag bizony csekély jövedelmét, — csak adókból állanak; nincs tehát mód, mint az állam jövedelmeinek, az adóknak fokozása által helyreállítani, mennyire lehetséges, az egyensúlyt az állam rendes háztartásában.

Ez okból fogadtam én els fogadom el a részletes tárgyalás alapjául a beterjesztett törvényjavaslatokat. Nem jelenti ez azt, t. ház, hogy én ezen törvényjavaslatokat hiánytalannak tartom. Elismerem, hogy vannak itt részben már felhozott hiányok, de azon meggyőződésben levén, hogy tökéletesen igazságos, minden irányban igazságos adótörvény nem létezik: tagadom azt, hogy bárki által oly javaslat terjeszthessék elő, a mely ellen, nem ugyanezen szempontból, de más, hasonlóképpen nyomós és fontos szempontokból észrevételek és kifogások nem tétethetnének. (Helyeslés.) Mindemellert azonban egész őszinteséggel kijelentem, hogy ha felhozzák oly javaslat, mely aránylag csekélyebb hiányokkal bírva, az állampénztár igényeinek megfelelni képes: én részéről szívesen hozzájárulnék. De mindaddig, míg ily javaslat nem hozatik be, csak a ház asztalára letett törvényjavaslatokhoz ragaszkodhatom, mert az állampénztárnak nem jövőben, nem évek mulva, hanem rögtön, most mindjárt segélyre szüksége van. (Élénk helyeslés.) Az adóreform bekövetkeztéig lehetetlen, t. ház, e tekintetben várakozni. Közvetlen adóinkról rögtön tetszésünk szerint nem rendelkezhetünk. Nem mondom azt, hogy ez jó, sőt rosznak tartom magam is; de tagadhallan tény, pénzügyi tárgyakban pedig tényekkel, a létező tényekkel kell számolnunk és nem lehet még csak kívánandó jogok szerint intézkednünk.

Ha tekintetbe vesszük továbbá, másik főadónkat, a földadót, ha nem akarunk tökéletlenebb munkát készíteni annál, a mely szerint mostan a

földadót fizetjük, azon sok összeírások, részletes felmérések, becslések, felszólalások, ezeknek megvizsgálása és felülvizsgálása miatt, a melyek a földadó reformjánál mind elkerülhetetlenek: az én — meglehet, hibás — számításom szerint 3 év előtt a földadó-reformnak foganatba vételét nem remélhetjük. (Igaz! Ugy van!) Három év alatt 25—30 millióval fog megint az eddigi alapon rendes költségvetésünk deficitje szaporodni és megújul a Sybilla könyveinek története: a kisebb lyukat nem kívánjuk betölteni és később majd a nagyobbakat elfojtani lehetséges nem lesz. (Helyeslés.)

Egyet azonban elismerek, azt t. i., hogy az ily időközi adófelemelésnek egy mellőzhetlen föltétele van, és ez az, hogy az ily adófelemelés a lehetőség mérsékelten legyen, és ezen mérsékelés csak akkor érhető el, ha a felemelt adó eloszlik az ország minden polgárai közt. A személyes kereseti adót pedig az ország minden lakósa fizetik s én nem tehetek róla, de azok után is, a miket hallani szerencsém volt, a ház asztalára letett törvényjavaslatban megállapított adófelemelést tulságosan terhesnek nem tartom. (Helyeslés.) Igen terhesnek látszik az, ha ugy számítjuk, hogy 50—60—100 %-ot tesz az emelés. De vajjon egy házasság vagy házatlan zsellérnek egy egész évi adója fejében egy forint oly összeg-e, a melyet nem bírhat meg? Olyan összeg ez, a melyből egy hétre 2 kr esik; és vajjon aránylag elviselhetlen teher-e arra, a ki 1000 frt adót fizet, ha ezentel 40 frttal többet fog fizetni? (Ugy van!) Ha pedig vannak mégis ezen adófelek között olyanok, a melyek csakugyan tulságosan terhesek: azért van a részletes tárgyalás, hogy ezen hiányokat ott igazítsuk ki.

Igaz, hogy ministeriumunk rosszul gazdálkodik. Ez okot szolgáltat arra, hogy a ministerium, ha lehetséges, az állam kormányáról távolítsák el, és ha oly irányban indítvány tétetik, részéről szívesen hozzájárulok. (Élénk derültség.) A ministerium rossz gazdálkodása okul szolgál arra is, hogy ellenőrizzük, a mennyire csak lehetséges. De nem szolgálhat okul arra, hogy az országtól megtagadjuk azt, a mi az ország pénzügyi kezelése folytonosságának fenntartására okvetlenül szükséges. (Helyeslés.)

Tudom, hogy azok, a kik előttem szólottak, a legjobb, a legtisztább, leghazafiasabb szándék által vezéreltetve, nem az országtól, hanem a jelenlegi ministeriumtól akarják a költséget megtagadni. (Folkáltások balfől: Ugy van!) De a méltóztassanak tekintetbe venni, hogy a ház asztalán levő törvényjavaslatoknak elvetését az egész művelt világ nem így fogja értelmezni; az egész művelt világ úgy fogja azt magyarázni, hogy Magyarország állami rendes kiadásait nem akarja állami rendes jövedelméből, hanem ismét úgy, — mint eddig — folyvást kölcsön után vagy pedig államjavak eladásából akarja fedezni. (Igaz! Igaz!) És én teljesen meg vagyok győződve, hogy megingatott hitelünk semmi inkább nem csökkenthetné, mint épen ezen balhiedelem, ha csakugyan, mint én hiszem, a világ közvéleményében helyet foglalna és pedig rossz akarat által támogatva.

Magán ember, ha eladja jóságai egy részét, vagy kölcsönököt vesz fel, nem rontja meg hitelét, ha a felvett kölcsönököt, eladott jóságának árát vagy más jóságok vételére, vagy javainak beruházására fordítja; de tönkre teszi tökéletesen hitelét, ha háztartása rendes költségeinek fedezésére kezdi eladni jóságait, vagy vesz fel kölcsönököt. Ez áll, t. ház! az államra nézve is.

Én tökéletesen hiszem, hogy csakugyan semmi inkább, semmi annyira meg nem ronthatná államunk már megingatott hitelét, melyre oly nagy szükségünk van, mintha a kérdéses tvjavaslatoknak, mit után azok már be vannak terjesztve, elvetése azon balhiedelemre szolgáltatna okot és alkalmat, hogy mi tovább is azon uton akarunk haladni, a melyen eddig haladtunk, és hogy nem jövedelmekből, hanem folyvást tőkénkiből akarjuk rendes költségeinket fedezni; míg viszont teljesen meg vagyok győződve, hogy hitelünk megszilárdítására legegynesebben vezet az, ha az egész világ meg lesz arról győződve, ha az egész világnak tudomása lesz arról, hogy mi sok pénzt veszünk kölcsön, de beruházásokra fordítjuk, hogy sokat költünk beligazgatásunkra, mert javítani akarjuk, de ha beruházásainkra kölcsönököt veszünk is fel, saját emberiségünkiből akarjuk is, képesek vagyunk is fedezni. (Helyeslés.)

Mondhatnék még többet azokra, a mik e tárgyban itt előadtak. Én azonban, mint említém, csupán szavazatomnak indokolására voltam bátor fölszólalni s azért még csak egyet említek meg.

Én azt hiszem, t. ház, ha mi ezuttal rendes kiadásainknak hiányait, részben legalább, rendes jövedelmünk fokozásával nem fedezzük, hanem ismét akár kölcsön után, akár a llamjavak eladása után szerezett összegekkel fedezzük, megőrösi-tenők polgártársaink kebelében azon balhiedelmet, hogy egy nagy, egy alkotmányos államnak háztartása adók, súlyos adók fizetése nélkül fenntartható. Nem történelhetik ez meg Európa szerze sehol és nekünk ezen hiedelmet ki kell irtani polgártársaink kebeléből. Nehéz feladat ez, de meg kell tennünk előbb utóbb, ha azt akarjuk, hogy Magyarország állam maradjon, állam maradhasson. (Helyeslés.)

Én, t. ház, bizom a magyar nemzet józan gondolkodása módjában; hiszem, hogy e hazának minden polgára be fogja látni, hogy valamint saját szerény háztartásának költségeit aránylag súlyos kiadások nélkül nem fedezheti, ugy az állam is saját nagy háztartását csak nagy költségekkel képes fenntartani. Én meg vagyok győződve, hogy az illetők, a tapasztalásom okulva, be fogják látni, hogy azon adófelemelés, a mely most tervezetlik, a melytől, hogy elkerülhetlenül szükséges, nem oly súlyos, a mint első tekintetre látszik, — s megvagyok arról is győződve, bizván a magyar nemzet hazafiságában, hogy polgártársaink belátandják azt, hogy e hazát nemcsak vér-, hanem pénzáldozattal is fenn kell tartani s megvédeni.

Én, mint mondtam, a ház asztalán fekvő törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadom. (Élénk tetszés.)

Országgyűlés.

A képviselőház márt. 18-iki ülése.

Elnök bejelenti Tóth Vilmos képviselőnek kérelmét, melyben egészségének helyreállítása végett két havi szabadságot kér; — megadatik. Továbbá bejelenti

A vallás- és közoktatási ministerium által áttett kérvényét a kolozsvári egyetemi ifjúságnak az országgyűlési nyomtatványoknak önképzőkörük számára való megküldése itánt, s végül

Deák Ferencz által benyújtott kérvényt az I. magyar általános tisztviselő egyetnek az általános tisztviselők részére drágasági pótlékok engedélyezése tárgyában; a kérvényi bizottsághoz utasítottatik.

Következett a napirend a személyes kereseti adó módosításáról szóló törvényjavaslat általános tárgyalásának folytatása. Mint első szónok

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter szólalt föl, folytatván tegnap délután félbeszakított beszédét, melyben megczáfolja a törvényjavaslat ellen felhozottakat s kimutatja, hogy a némelyek által aggodalommal fogadott felemelés oly csekély, hogy az nagyobb terheletésnek alig nevezhető. A miniszter beszéde után, melyet jobbfelől élénk helyeslés követett

Elnök az általános vitát bezártnak nyilvánította, mire névszerinti szavazás következett.

A névszerinti szavazás folytán a tjavaslat a részletes tárgyalás alapjául 202 szavazattal 107 ellenében elfogadtatott.

Következik a részletes tárgyalás.

A székely történeti pálya-díj-alapról IX-ik közlemény. *)

Özv. Herszéni Lászlóné urhölgy Fogarasból a Székely pályadíj-alapot a következő adományokkal gyarapította: maga nevében beküldött 5 frt, Bruszt Lajosné adott 2 frt, Lázár Jakab 2 frt, Rákosi József 1 frt, Ferenczi István 1 frt, Schmidt Károlyné 1 frt, özv. Benedek Istvánné 1 frt, Papp Lászlóné 1 frt, Schuller Józsefné 50 kr., Pánczél Károlyné 40 kr., Kőnczei Károlyné 1 frt, Barabás Józsefné 1 frt, Nánási Samuné 50 kr., Budai István 40 kr., Borosnyai György 1 frt, Kossi Sándorné 1 frt, Jakab Györgyné 50 kr., Keresztényi Róza 50 kr., Tóth Józsefné 50 kr. Bisztrai Károly 1 frt., Pleskottné 1 frt, Herszéni Györgyné 50 kr., özv. Papp Péterné 1 frt, Novák Jánosné 1 frt, Zakariás Józsefné 1 frt, Nehrer Sámuel 1 frt, egy névtelen 40 kr., Zakariás Mártonné 1 frt, Riedl Konrádné 50 kr., Nuridsán Mártonné 1 frt, Uzoni Sándor 1 frt, Czinege Györgyné 40 kr. Gócz Dénes 1 frt, Schult Henrichné 50 kr., Benedek Lajosné 50 kr., Nagy Miklósné 1 frt, Herszéni Kálmán 3 frt, Herszéni Imre 1 frt, Tehát együtt 38 frt 50 kr. küldött be a Jónás lapja tisztelt szerkesztője után a tiszteletra méltó urnő azon kérelemmel, hogy az egyszerű név- és adomány közlésén kívül minden egyéb mellőztessék, örömeiket találják abban, hogy hűhönleányi érzelmeiknek kifejezést adhatnak, szívből óhajdják a szép eszme valósulását. Ezen a jót ismeretlenül maradón gyakorló gyöngéd nőesség kétszeres tilalom rám nézve; nem szokásos semmit, csak azt a kegyet kérem Fogaras város 26 nemes szívű hölgyétől, engedjék Vörösmartynak ama versére megemlékezmem:

Adjon Isten a hazának
Több ily hölgyeket!

Fodor Ignác ur Csik-Somlyóról 10 frtot küldött be hozzá örövendő sorok kíséretében, ohajta szívéből a czélnak elérését! Ugyanonnán Imecs Fülöp Jákó gymnasiumi igazgató ur a következő adományokat küldötte be: maga a gyűjtő honfi 5 frt, Kénczeszegi S. P. 1 frt, Adorján Imre 1 frt, Király Lajos 1 frt, Kiss Gusztáv 1 frt, Szentpéteri János (most másodsor adott) 1 frt, Bodó Alajos 1 frt, Bálinth Lázár 2 frt, Márkus János 2 frt, együtt 15 frtot isten áldását kérve a megkezdett

*) A Székely Hírlap, Erdély és Nemere tisztelt szerkesztőit tisztelettel kérem e közl. szives átvételére. J. E.

munkára. Kalotaszegen élő Kovács Károlyné Boncza Mária urnő szintén 2 frtot küldött be a Kol. Közöny szerkesztője után, Szánthó Mihály r. kath. tanító által; Csik-Szeredából Lázár Domokos polgármester ur utólag beküldötte a Győrfi Ignác által adott 2 frtot; Oláhfalva város polgármestere Lakatos József ur a főispán Lázár Mihály ur ő méltóság közvetítésé folytán ama városban gyűjtött adományokat beküldötte e szerint: polgármester ur adott 1 frt, Mihály Mihály 50 kr., Bálint Ignác 1 frt, Tankó György 50 kr., Mihály István 50 kr., Dániel Károly 50 kr., Bencze Lajos 1 frt, Lajos József 1 frt, Tankó János 50 kr., Both Ferencz 50 kr., Benedek Agoston 50 kr., Molnár József 50 kr., Lázár János Szentkereszt-Bányán 50 kr., Lanczky Sándor 1 frt, Hechel 50 kr., Lázár Márton 30 kr., Hrobony Adolf 1 frt, László Pál 1 frt, László József 1 frt, Lakatos János 30 kr., Orbán Péter 50 kr., együtt 14 frt 10 kr.

M.-Pagocsáról Darkó Lajos ur a Kol. Közöny után 2 frtot küldött be szíves sorokban fejezve ki azon ohajtását: vajha a nemzet ez ügyet általánosan felkarolná! Beküldő ur a maga részéről tehetségéhez képest örömmel járul hozzá.

Lemberger Sámuel ur Felvinczről írja márcz. 14-én kelt levelében, hogy a Székely nemzet Története megírására szükséges pályadíj-alap javára kis körében ő is gyűjtött s azt beküldi e szerint: gyűjtő fizetett 1 frt, Schissel Albert orvos 1 frt, Magyar Efraim Felvincz városa polgármestere 1 frt, Schwarz Dávid maros-újvári izraelita 10 frt, együtt tehát 13 frtot. Beküldő ur azt véli, hogyha Felvincz városához mint tős-gyökéres székely városhoz egyenes felszólítás küldetnék, még lehetne többet is gyűjteni. Megköszönve szívesen a szíves küldeményt, a tanácsnak hasznát veszem.

Lázár Mihály főispán ur tudatta velem a már beérkezett oláhfalvi és csik-szeredai gyűjtést, a sepsi-szentgyörgyi és a kerületében levő többieket legközelebről elküldeni ígérvé.

Ivemen a következő aláírások történtek: Fillep István 1 ft. Sárdi József egy forintos ezüst tallért (börzei értéke 1 ft 8 kr), egy márczius 15-ki időző kör nehány tagja 5 ft. Boheczel Sándor Naszdóvidék főkapitánya 2 ft. Lázár Sándor nyug. kir. kormányzékai tanácsos 2 ft. Csurku Miklós 1 forintot.

Márczius 12-ki közlésem szerint azon nap takarékpénztárba tettem lev 905 ft 31 kr, ma e heti gyűjtésből betettem 107 ft 18 kr, a mi közzött volt egy korábban ígérőnek 50 kr adománya; ma tehát az irt czélra immár: ezer tizenkét forint negyvenkilenc kr. kamatoz; ehez adva a közelebbi közléskor kimutavta s 50 kron kívül még fizetetlen levő 119 ft 62 kr, valamint az e héten aláirt, de be nem fizetett 2 ft, az egész Székely pályadíj alap tesz: 1134 frtot 11 kr.

Fogadják szíves köszönetemet az ügynek tisztelettel említett minden pártól, különösen pedig azon román és izraelita honfitársaink, a kik bár más nemzetiséghez tartoznak, de a székely nemzet iránti rokonérzetüknek áldozataik által világos jelét adták. Ilyen tettek látásakor tisztán látja a figyelmes lélek, hogy a tudomány hatalom, s élékeben tamed fad a remény a gondolkozó hazafi szívében az iránt, hogy a jogegyenlőség mellett a közmívelődés terjedése az, a mi hazánk népei között a választó falakat lassanként lerombolhatja.

Kolozsvárt, márczius 19. 1873.

Jakab Elek.

Alkotmányos Oroszország.

Dél-Oroszországból, márczius 10.

Oroszországnak nagy átalakulások állnak küszöbön. A romboló pártok, s ezek élén mindekelelt a socialisták, egy idő óta rendkívüli tevékenységet fejtenek ki. E pártok ügynökeinek száma megmondhatatlan, s elárasztják az egész országot könyvekkel, röpiratokkal s hírlapokkal, melyek megszámlálhatatlan példányban osztatnak szét. Nincs zug az óriási orosz államban, hová e fölforgató pártok fertőztetöl mérge el nem hatott volna. Moszkvában roppant telepítvényét földöztek föl, melyben könyvek nyomtatnak, csomagoltatnak, s elküldetnek, hol proklamációkat gyártanak, az ügynökök egész seregét betanítják, s honnét külföldre indult el hetenként. Mert e propaganda csak saját postáját használja, s minden városban van állomása. A telepítvény élén bizonyos Nathanson áll, kit brevi manu elszállítottak Szibériába.

Az udvarnál nem csekély félelem uralkodott, midőn e mozgalom hire a paloták belsejébe jutott. Azonnal a származható baj elkerülésére gondoltak az államférfiak, de talán nem kisebb baj az, hogy az utóbbiak kebelében két nagy párt támadt. Mindegyik más-más utat akar követni a socialisták megfenyítésére nézve. Az egyik tábor parancsnoka Miljutin hadügyminiszter, a másiké Suvaloff gr. a 3-ik osztály főnöke. Mig az utóbbi párt a leggyökeresebb orvoslást csupán egy „erős reakció”-ban látja, előbbi szabadelvű kormányra törekszik, s mindenek előtt alkotmányra. E párt azt állítja, hogy minden reakció csak forradalmat idézett elő; a szabadelvű párt a nemességnél, a polgárság között, a hadsereg tisztjeinél, s az államhivatalnokok-

nál nagy többségben van, s e különböző alkátrészei által még csak könnyebben érheti el a socialisták és radikálisok kibékítését. Azután erőszakos rázkódattatás elkerülhetlen, ha e jelenlegi állapot tovább tart, és ki tudja, vajjon nem várakozik-e Oroszországra is egy 1789? Az alkotmány ellenben elszigetelné a destruktív elemeket, erőltetné. A Suvaloff-féle párt ezekkel szemben azt jövendőli, hogy Oroszországnak épen az alkotmány a legveszélyesebb, mert épen ez segiténé lábra a demagógiát. A mint az orosz czár megszűnik abszolút uralkodónak lenni, a hatalom egészen kisiklik kezéből és a forradalmi pártok kegyelmétől fog függni. S akkor már késő lesz minden rendszabály, mert az árt meg nem lehet majd állítani.

Maga a császár egyideig a két tábor között közepén állt. II-ik Sándor soha sem örvendett nagy akaratúrnék vagy elszántágnak, s e kevés erélyt is az utóbbi években, az az részint eskeladi csapások folytán, melyek a czárt érték, minimumra szállt alá. Nem csekély dolog pedig az, hogy egy a Miklósczár korszakában felnevelt uralkodó egyszerű alkotmánnyal kezdjen uralkodni — majd lehetetlen is lett volna az elhatározás ily értelemben, ha a trónörökös ki nem nyilatkoztatja véleményét az — alkotmányosok mellett. A herceg nem szívelheti Suvaloffot és iskoláját, és folyvást agítál atyja pártja ellen, melyet színtelen „nőmeteskedő”-nek hí. A czárevits pedig tudvalevőleg halálos ellensége a német politikának vagy is inkább a philgermán orosz politikának. Már csak azért is ellensége Suvaloffnak, s barátja Miljutinnak a minthogy egyáltalában körülve jár a nagy orosz szlav párttal. Hevesen kimondta a trónörökös atyja előtt, hogy Suvaloff tanácsának elfogadása, fél ő, hogy oly áldozatra fog vezetni, mint a milyen XVI Lajos volt Franciaországban. E valóban bátor nyilatkozat leirhatlan izgalmat szült a császári családban és az összes udvarnál, ugy, hogy Suvaloff, ki dühében magán kívül volt, a trónörökösnek azt meré mondani „Fenséged ugy beszél, mint egy vörös!” mire a trónörökös gyorsan oda veté „Es excellenfiád ugy, mint egy bolond.” A trónörökösnek ezután nyoloz napig kellett szobáját őriznie.

A császárra azonban fia merész szava mély, el nem törölhető beayomást tett. Azóta folyvást melabus, rendkívüli izgatott, ingerlékeny és mogorva, ugy hogy az orvosok az idén Németországba küldik egy aczélfürdőbe. Suvaloff e perctől kezdve elveszté korlátlan befolyását a császárnál. Az ugynevezett „harmadik osztály”, melynek Suvaloff főnöke volt, eltörlötetik, s ezzel le van döntve a czár egyeduralkodásának legfontosabb támasza Miljutin maga pedig csendesesen az alkotmány tervét készíti. Ha előre nem látható körülmények nem következnek be, egy év leforgása előtt talán már végét érte Európa utolsó abszolút monarchiája. Ettől fog függeni Oroszország állása a művelt világban. Vagy eddig el nem ért, s mérvadó polozra emelkedik, vagy alsúlyed s erkölcsileg összetörpül azon pontra, a hol Nagy Péter előtt volt. „R.”

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márczius 20-án.

— **T. olvasóinkat kérjük, meglőztassanak előfizetéseiket mihamarabb megújítani, nehogy a lap küldésében fenakadás történjék.**

— **Zsedényi Ede képviselő** névnapjára Deák Ferencz részéről oly kitüntetésben részesült a „P. L.” szerint, melylyel bizonyára csak kevés ember dioskedhetik. Az „őreg ur” ugyanis sajátkezüleg egy iv főlé e szavakat írta: „Barátunknak Zsedényi Edének hosszú életet, kitunó egészséget, és tartós egészséget kívánunk. Deák Ferencz.” Ezután Deák maga padról padra járt, hogy aláírásokat gyűjtjön, és midőn több volt már 200 aláírásnál az iven, személyesen átnyujta az üdvözlő ívet Zsedényinek, kiegészítvén az ő és társai kívánságát szóval is. Benső örömmel nyugvott mindenkinek tekintete a két ősz barátot, mikor hosszan s szívélyesen szorították meg egymás kezét és aligha volt valaki a házban, kit át nem hatott volna amaz őszinte kívánság, hogy az ég még soká tartsameg számunkra a két derék férfit.

— **Szombaton délután** meg a választja a képviselői közgyűlés azon bizottságokat, melyek a szervezés végrehajtását olkésztisék.

— **A fegyenczek oktatása** a kolozsvári kerületi börtönben márt. 10-én vette kezdetét Rész vesz az oktatásban 31 magyar és 21 román ajku fegyencz, kik fölváltva naponként egy-egy órán írás-olvasás- és számolásra tanítatnak; tartatnak fölolvadások az erkölcsstanból, természetből s fölrájzból, sőt a polgári jogok és kötelességek köréből is ismertetnek annyit, mennyit mindenik honpolgárnak nélkülözhetlenül tudnia kell.

— **A kolozsvári takarékpénztár** egylet ez évre 25 frtot adományozott az önkéntes tűzoltókar czéljaira — jelenleg 91-en vesznek részt az önkéntes szolgálatban.

— **A volt székely huszár családok** lóbeszerzési jelentékeny pénzalapja ügyében, mely interpellatio tárgya is volt a képviselőházban,

Bakcsi Ferencz képviselő közlebről egy kimerítő memorandumot adott be Pauler Tivadar igazságügyminiszternek. Erre tegnap a miniszter magánúton kijelenté Bakcsinak, hogy az illető családok, a belügyminiszter egyetértésével, rövid időn megfogják nyerni ez alapra nézve a szabad rendelkezési jogot is, azaz visszakapják pénzüket.

— A királyföldi activista románok n.-sz. ebeinprogramja.

1.) A Királyföld, azaz, azon történeti 9 szék és 2 kerület (districtus), melyek jelen terjedelmükben mai napig municipális törvénykezési jogot gyakoroltak, oszassék fel az 1870. 42. t. cz. értelmében 5 önálló municipiumra, élén egy-egy főispánnal (kiválasztandók ezekből a sz. kir. városok) és ezen 5 municipium kerekítették ki a közigazgatás könnyebbítése érdekében.

2) A kir. városok, t. i. Szászváros, Szász-Sebes, Nagy-Szeben, Medgyes, Segesvár, Brassó és Beszterce képezzenek ugyanannyi önálló municipiumokat az említett 1870. t. cz. 1. §-a értelmében.

3) Ezen önálló municipiumok, valamint a hozzá tartozó községek szerveztessenek az 1870. 42. és 1871. 18. t. cz. értelmében, egyedül a királyföldi ősi szabadság és egyenjogúság által követett azon kivétellel, hogy valamennyi municipális képviselőtestület választás után töltsenek be, és hogy az activ és passiv választási jog a municipiumban minden állampolgárt illessen, mint ő azt a községben is gyakorolja az 1870. t. cz. 38. §. szerint.

4) Az előzmények természetes következményeképpen az eddig fenállott intézmények, mint az u. n. szász-egyetem, szász-ispanység és ispan szüntessenek meg; a mi pedig a Királyföld vagyonát illeti, a melyet eddig az egyetem kezelte, és mely csupán kezelési szempontból nem követel egyetemet s ispanőség, azon intézkedés történt, hogy ezen vagyon forrásai természete és rendeltetése ki-puhathatlanság; ezen utóbbi ügy vegeldöntéseig pedig ezen vagyon kezeltessék a királyföldi lakosok t. i. az 1 pontban említett történeti municipiumok ideiglenes bizottsága által.

— **Meghívás.** A kolozs-dobokamegyei néptanítók együletének nevelés-oktatási szakbizottsága által a lutheránus népiskolában 1873-ik év marcz. 23-ik napján d. u. 4 órakor rendezendő nyilvános felolvasásra a nevelésügyirátokat tisztelettel meghívja A bizottság. Fölolvas Toth Tamás. A felolvasás alkalmával az ev. ref. egyházi énekkar fog közreműködni.

— **Városi hatóságunk** mint halljuk, áruba szándékozik bocsátani azon régi vízfeleskendőköt, melyek jelenleg helyszűke miatt a tanács-ház udvarát díszelentik.

— **Náthán Salamon**, ki Kolozsvárt, mint ügyvédjelölt működött, tegnap tette le Marosvásárhelyt az ügyvédi vizsgát és pedig a legjobb sikerrel.

— **Felfordult világ.** Az iparszabadság boldog korszakában Debreczeában egy nő folyamodott férfi szabóságra ipar engedélyért. A hatóság természetesen megadja az engedélyt.

— **A „Kelet”** 66-ik száma megtámadja a „Kol. Közlöny”-t azon közleményért, melyet a 65-ik szám „Közönség köre” rovatban adtak volt ki azon megjegyzéssel, hogy érte „csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.” Ebből látható volna a „Kelet”, hogy az idea nem a miénk, de a jó akarat! a ferdítési vizsáveg, meg az a sajnálatos szellemi sötétség ismét a markába nyomtak a szószátyárság penető-jét. Viselje bekével.

— **Kimutatás.** Az iparos kölcsön pénz-tár februári forgalmáról. Bevételei. 1. Január hó-ról áthozat 1605 frt 74 kr. 2. 71. tagtól igitás és könyv díj 35 frt 50 kr. 3. Betételekben 35256 frt 25 kr. 4. Kölcsön vissza fizetéseiben 49616 frt. 5. 6% -lők kamatban 1226 frt 35 kr. 6. 1% -lők fel és váltó díjban 213 frt 40 kr. 7. Kamathátralékokban 27 frt 39 kr. 8. Nyomatványokért 50 kr. 9. Bélyeg díjakban 63 frt 80 kr. összesen 88,044 frt 93 kr. Kiadás 1. A tagoknak visszafizetett 19,860 frt 18 kr. 2. 238 izben kölcsön 61,625 frt. 3. Bélyegzett űlapokra 63 frt 80 kr. 4. Irodai szükségletekre 35 frt 2 kr. 5. Irodai személyzet havi díjába 90 frt. 6. kölcsön kamatba 159 frt 41 kr. 7. Pénztár maradvék egyenleg 6211 frt 52 kr. Összesen 88,044 frt 93 kr. A február havi forgalom teszen 169,878 frt 34 kr. Kolozsvárt február 28-án 1873. Krémer Ferencz elnök. Tömösvári Miklós könyvvezető. Mamitz János pénztárnok.

— **Éneklő madarak kiállítása.** Márczius 30-án lesz Neulerechenfeldben. A legjobb énekesek tulajdonossai díjakban fognak részesítettetni. A számos bejelentésekből azt lehet következtetni, hogy e kiállítás igen érdekes lesz.

— **Érdekes szinlapot** kapott a „Főv. lap.” szerkesztősege. Ez a bécsi cs. kir. színházban 1777. dec. 16-án tartott „zenészet akadémia” programja, mely alkalommal először adták elő Metastasio „Jézus Krisztus szenvedése” nagy oratoriumát. A zenekar 180 személyből állott Sallieri vezénylete alatt s az oratorium szerepeit Righini, Spanglerini Margit, Cavalieri Katalin és Pesci

énekelték. Jellemző, hogy az oratorium két részét symphoniát adtak elő. A helyérek szintén meglegphetik a mai olvasót; egy első s másodemeleti páholyért ugyanis 4 frt 14 kr, egy 3-ik emeletiért 3 frtot fizettek váltó pénzben. A zártszék ára 1 frt és 42 kr. volt.

— **Álattani kísérleti osztály.** — Dr. Dohrn Antal Nápolyban állattani kísérleti osztályt állít fel, mely páratlan biz e nemben. Az épület 50,000 tallérba kerül.

Képcsarnok.

Kormányozható léghajó léggömb nélkül.
A találmányok világában élünk. Egyik patens a másikat, egyik fölfedezés a másikat éri. Erről mi itt a magyar fővárosban is meggyőződhetünk. Alig néhány napja mult, hogy Haynald ur egy repülő-gép eszméjével foglalkoztatá a közönséget, ma szintén ily emelkedő eszközről kapunk tudomást, mely a léghajónak gözzel való összeköttetésén alapul, s mint találmány a találmányok közt a köznapias léggömböt egészen fitymálja, nélkülözhetőnek mondja. Az ily kormányozható léghajó léggömb nélkül különben már is évek óta foglalkoztatja a technika legleleményesebbjeit, de úgy látszik, mint-ha egy pesti óras hazánkfia mind a többen tél fogna tenni.

Müller Ernő pesti óraműves és azelőtt a technológia tanára, ugyanis beküldé nekünk tervezetét s alapvonalait azon gözzléghajónak, melyre nézve elsőbbségi jogát a m. kir. kereskedelmi miniszterium részéről már megnyerte. E „gözzszárnyas” (így nevezi Müller ur találmányát) alkatrészei: a gözgépe, az emelkedésre való szárnyak, a vízszintes mozgást eszközölő szárnyak és a kormány. Tapasztalásból merítve, a föltalálónak a gözterő akkép kellett használni, hogy gépszerkezet czimmal kisebb súlyú és teriméjű, a gőz terjedékenysége mellett a gözgépe minden erejét oda irányozta, hogy a szárnyakat mozgassa, s így a léghajó, dacára minden támasz hiányának — a kormány tökéletes-ségére fősúly fektetve — szabadon mozoghas-son a légürben. A fűtés fémolajjal történik. A szárnyak könnyű aczéleplék csövek, melyek egymás közt kifeszített aczélsodronyokkal összekötöt-tében, ez utóbbiak részben vászonfeszülék alatt vannak. Az egész mozgó terület 160 □ lábnyi. A vízszintes irányhoz való hajlás 14°-nyí, és a gyors-ság lehet 50—90 láb egy másodperc, azaz 7—12 mértföld egy óra alatt. A szárnyak sulya 117 font. A többi részek sulya: a gözgépe a hozzátar-tozókkal 85 font, az oldalszárnyaké a kormányanyal és egyensúly készülékkel 35 font, víz és égő anyag 60 font. Összesen az egész gépezet tehát 297 font, vagyis nem teljesen három mázsa. Nagyobb hordoró létesítése czéljából ez alkatrészek termé-szetesen nagyobbíthatatnak.

Az ily léggözhajó, ha a legkisebb snlyu alkatrészek vétetnek, óránként legfőlebb csak 5.1 mrfnyi gyorsasággal haladhat szélesöndben. Közönséges szél mellett 6₆ mértföldet. Egészen más eredményeket mutat azonban egy három katlanu gép (hol t. i. az összes gépszerkezet sulya 780 font.) Az ily gözzléghajó óránként 12¹/₃ mldet járhat be. Egy óra lefolyása alatt tehát az ily léghajóval egy 6 mldnyire levő hadseregről a leg-reszletesebb tudósításokat hozhatni. Ez szélesönd-nél Ha azonban vihar uralkodik, a hajó a szél ellen ugyancsak öt mértföldet, de a szél irányá-ban 19, sőt husz mértföldet tehet egy óra alatt, vagyis megközelíti a madár röptét. Ha a léghajót 582 fonttal megterhelik, körülbelül még mindig 9 mldet futhat be egy óra alatt. Ha dinamitgolyó-kat vesz föl a hajó teher gyanánt, egy óra lefolyá-sa alatt egy 4 mldnyi távokra eső várbán iszonyu pusztításokat vihet véghez. Csupán ezt s a főnebb idézett példát idézi a fenttaló találmánya hadügyi fontossága mellett. Közgazdasági hordereje mellett a következő példát beszélteti. Ha a léghajó 10 mázsával terheltetik (például valamely földbirtokos ennyi terményt szállítat a városba,) a gyorsaság egy másodperc, vagyis 4¹/₂ mld egy óra alatt, és a fölbirtokos vagy kereskedő 4 frt 50 krnyi költség mellett három óra alatt a terhet 4—4¹/₂ mldnyire eső városban lerakta és haza is ért. A számköbök kitetszik, hogy nagyobb gyorsaság csak fokozott erő kifejtés mellett érhető el. — Az esés veszélye ily léggözhajónál, ugymond a föltaláló, nem nagy. Egy 437 font sulyu léghajó például óránként öt mértföldnyi gyorsasággal száll földre, és a tíz mázsával megterhelt teherszállító léghajó óránként 9 mértföldnyi sebességgel esik, ha a kormányos le nem veti a terhet. Mindezáltal ezek már a legrosszabb lehetőségek, mert a gép sohasem lenne ellenhatás nélkül. Ha a gözterő gyengítettik, némi gyakorlatosság mellett a kormányos és a teher minden legkisebb veszélye nélkül történik a leereszkedés.

Ilyentén számításokon alapulnak Müller ur találmányának egyéb részei is. A mérvek és összeál-lítások meghatározásánál az erőműtan és természet-tan minden törvényeit tekintetbe vétettek.

Ilyen — egy emberre való — tartós „gözzszárnyas”-nak eléállítása, a föltaláló szerint, 800 tal-lérba kerülne körülbelül, és egy 10—12 mázsányi teherre szánt léghajó körülbelül 1200 tallérba.

Szándékszik-e és mikor kísérletet tenni Müller ur készülékével, nem közölte velünk, vala-mint azt sem, — s ez méltán feltűnhetik — hogy találmánya mennyiben lenne alkalmas a személy-szállításra.

A közönség köréből.*)

Gy.-Remete 1873. márt. 6.

Tks. szerkesztő ur!

Ha becses lapját meg nem szorítom, kérem az alább irt közleményemet elfogadni és kiadni.

A hazának, nemzetnek egyaránt kitűnő, s áldozatkész honfia Tks. Me li k István ur, kinek nem egy árva köszöni hajlékát, és számtalan szegény áldja lépteit a könyörületért, a kinek a szerencsét-lenek segítségével első dolga, a ki minden nagysze-rüt és szépet pártfogol és a ki az elhagyottak vé-delmező atyja, folyó év február 20-án tartá eskü-vőjét, az igazán mivel és szende Lázár Matild urhölgygyel az irodalom pártoló- és lelkes hon-le-ánnyal.

A menyegzői ünnepély a lehető legnagyobb fényvel és jó kedvvel folyt estélyi hét óráig; ezt követte az új pár ünneplésére felállított emlék vi-lágítás, — a tánc terem kivilágítása s az igazi lel-kes magyar tánc a „Csárdás” reggeli négy óráig.

A kik eltávoztak, valamint nekem is egyéb kívánni valónk nincs, mint az, hogy az ég áldja meg az új házaspárt; adjon csendességet, meg-elégedést, házi kékét, hosszas életet és kölcsönös igaz szeretetet rájuk, és a mi mind ezt összekap-csolva összetartja — mentől több ivadékok, hogy e hazának, nemzetnek és községünknek — áldo-zatkész gyerekei soha ki ne halljanak.

Éljenek sokáig!

ifj. Zakariás János.

*) E rovatban megjelenő czikkért csak a sajtóhá-talósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

Közgazdaság.

Tanulmány a francia borokról.

Pasteur L. „Tanulmány a borokról” című munkáját Parville Henrik a „Journal des Debats”-ban ismerteti. A czikk sok olyant is foglalván ma-gában, mi a magyar bortermelőket érdekli, nem tartjuk feleslegesnek azt olvasóinknak bemutatni.

„A bortermés — ugymond Chaptal, — a gabnatermés után a legfontosabb Franciaország összes termései közt.” A szőlővel beültetett föld több mint 2 millió hectarra megy, s szintelen növekedik. Ezen két millió hektár évenként mint-egy 50 millió hectoliternyi bort képvisel, melynek értéke túlhaladja az 500 millió frankot. Több vi-dékünkön a föld s az éghajlat annyira alkalma-sak a szőlőtermelésre, hogy egyedül Herault megye több mint 7 millió hectoliternyi bort termel: háromszorta többet, mint a portugali királyság. Franciaország borai a földgömb legfőbb pia-czaira elszállítatnak, s máris jelentékeny keres-kező tárgyat képezik, mely csak növekedhetendik a jövőben. — A mi boraink valóban ne-hezen törük el a hosszas utazásokat; azk számos károknak vannak alávetve. Rendeltetési helyükre érkezve elromlanak, s annál gyorsabban, minél ügytelenebb kezelekre vannak bízva. A borok ke-zelése oly különös mesterség, melyben csak igen kevés ember tűnik ki még Franciaországban is. A külföldi kereskedők, miután készséggel fogad-ták el borainkat, észre kezdik venni, hogy azok elszállítása s fontatása nagy veszteségeket okoz-nak, s kétszer is megmondják a dolgot, mielőtt azokat megrendelnék. Így pl. minden évben az ugynevezett kóserű kór Burgundia legkitűnőbb bo-rainak nagy mennyiségét rongja el. A finom bo-rok elromlását, s a kórok felmerülését meggátolni oly nagyfontosságú feladat volt, mely természe-tesen igénybe vevé a vegyészek éles látását. Alig szükség felemlitenünk, hogy a tudományok aka-demiájának és a londoni királyi társulatnak egy kitűnő tagja, Pasteur felismerte a borok különböző kórbainak valódi okát, s egy egyszerű és gyakor-lati eszközt jelölt ki azok megelőzésére. A bo-roknak Pasteur eljárása szerinti fellemelegítése je-lenleg nagy mérvben alkalmaztatik Franciaor-szágban s a külföldön; elég a bort néhány perczig 60—70° hőmérsékre emelni, hogy az megszaba-díttassék azon mikroskopikus növényzetektől, mik-nek a folyadékban való kifejlődése annak meg-romlását idézi elő. A hőmérsék emelkedése meg-gyilkolja a bor szervezetét, s épen ez által egyszerre megszünteti kórbainak okát. Ha a módszer jól alkalmaztatik, a bort megromlás nél-kül meglehet tartani, a nélkül, hogy az felvenné ama megsványodott ízt, melyet némely rosszul működőt személyek a megmelegített borban ta-láltak.

Pasteur, hogy a felvilágosult ügynököket saját nyomozásaival megismertesse, már 1866-ban adott ki egy könyvet, melyet gyorsan elkapkodtak. A tudós kísérlettevő azóta egészen elhővén merülve a selyem hernyók kórja iránti nyomozásokba, csak legújabbán készíthetett elő egy újabb kiadást. A tanulmányok a borról tetemesen megsaporítottak; e munkához hivatalos okiratok csatoltattak, az

állam által, vagy a borügyi syndicus bizott-mányok által esaközöltött kísérletekről. A borok me-legítés általi javításának kérdése annyira meg-vitattatott, annyi egymással ellenkező vélemény merült fel, hogy czélszerű volt szaporítani az izlelésekről szóló jelentéseket. A történelmi rész szintén érdekes hozzáadásokkal szaporodott. Raulin, Pasteur egyik legjobb növendéke, az Ia-stitut lauraetusa, szemlélt tartott mindazon készü-lékek fölött, melyek az iparban már megpróbál-tattak a conserválás új módszerének alkalmazása végett.

(Folyt. köv.)

Nemzeti színház.

Szerdán, márt 19-én „Az orleansi szűz” szomorujáték 5. felv. előjátékkal. Irta Schiller, ford. Bulyovszki. Rendező Kovács. E nagy szabású szomorujátékban egy alak magaslík ki: Johanna, kit az ég szánt azon dicső s magasztos hivatásra: hogy megmentse királyát és nemzetét. A hősnő jellemének felfogása, megtestesítése nehéz feladat, igazán művészetet igényel. Nemethy Irma szép sikerrel oldá meg e feladatot. Az egyszerű, de ra-jongó falusi lányt, ki hazáját készül a veszélytől megmenteni, ép oly művészettel állította előnk, mint később a hadak élére állt hősnőt, ki zászlóval ke-zében a sereget diadalról diadalra vezeti.

Szép jelenetei voltak, midőn a burgundi her-czeget megtéríti — s midőn Lionel irányában szerelmet kezd érezni, itt valóban remekelt s az elismerés zajos tapsa szünni alig akart. Ez este két virágbokrétát is nyert, megérdemelte úgy, mint senki más. VII. Károlyt Egressy jól alakítá, ugy Kovács Lionel, Krasznai (burg. herczeg), Török (Dunois) Mátrai (D' Arc Tibold) igye-keztek. A darab erősen megnyirbálva került színre; végül felemlítjük a függöny-intermezzót, mely a darab végefélő általános derültséget s e mellett még za-vart is idézett elő.

Biasini gyorsutazási menetrendje 1873 márczius 10-től.

A magyar kőéleti vasut menetrendjét márczius 10-én megváltoztatván, következő menetrend-del indulnak

Kolozsvár és Felvincz között:

Kolozsvárról Tordára és Felvinczre indul na-ponként háromszor, reggeli 8, délután 4 és est-ve 7 órakor, a délutáni 4 órai menet Szebent, Segesvárt, Károlyfehérvárt és Aradot köti össze várakozás nélkül, az estve 7 órakor induló gyors-kocsit a Marosvásárhelyre induló vonathoz csatla-kozik várakozás nélkül.

Felvinczről Tordára és Kolozsvárra indul na-ponként kétszer, éjjeli 1 órakor a Marosvásárhely felől jövő utasokkal, és reggeli 5 és 6 órakor a Nagyszeben, Segesvár, Károlyfehérvár és Arad felől jövő utasokkal, ezen 5 és 6 órai indulásra mindég két gyorskocsit fog Felvinczen lenni, úgy, hogy bármennyi utas jönné is a három irányból, a tovább szállításra bizonyosan számíthatassanak.

Kolozsvárról Szamosujvárra és Deésre na-ponta kétszer, reggeli 8 és délután 3 órakor.

Deérsről Szamosujvárra és Kolozsvárra na-ponta kétszer, reggeli 7 és délután 1 órakor.

Árszabály 30 font szabadpodgyászszal: Ko-lozsvárról Tordáig vagy vissza 2 kr; tulsuly 2 kr; Kolozsvárról Felvinczig vagy vissza 1-ső és köz-belső Coupe 4 ft, hátulsó Coupe 3 ft 50 kr, tul-suly 4 kr. Kolozsvárról Szamosujvárig vagy vissza 1. és közbelső Coupe 2 ft 40 kr, hátulsó Coupe 1 ft 80 kr, imperial 1 ft 70 kr, tulsuly 3 kr. Ko-lozsvárról Deérszig 1. és közbelső Coupe 3 ft 20, hátulsó Coupe 2 ft 70 kr, imperial 2 ft 50 kr, tul-suly 4 kr. A közbeeső kisebb állomások 40 kraj-czárával mértföldenként számíttatnak, azon meg-jegyzéssel, hogy a megkezdett mld egészbe szá-míttatik.

Minthogy a t. cz. utazó közönség kényel-mére az intézet minden lehető kényelemlről gon-doskodik, reméli további pártfogásaikat is meg-nyerhetni.

Kolozsvárt, márczius 3-án 1873.

Kibédi Biasini Domokos.

gyorsutazási tulajdonos és igazgató.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márcz. 19-ről. 1873 5% metaliques 71.— nemzeti kölcsön 73.50. 1860-diki államköl-vecsőn 104.25. Bankrészvények 980. Hitelrészvé-nyek 336.75. London 109.20. Ezüst 108.— Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 8.69

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 81. 25. Temesi 80.— Erdélyi 78.75. Horv. Szlavon 83.25.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Pályázat.

Az alólított k. jószágigazgatóság hivatali területéhez tartozó alább megnevezendő helységek határait az urbéri birtokrendezés véghezviendő lévén, felhívataknak a vállalkozni szándékozó mérnök urak, miszerint e részbeni ajánlataikat legkésőbb **április 15-ig** ezen k. jószágigazgatósághoz adják be.

Ezen birtokrendezés alatt álló a fogarasi államkincstári uradalomhoz tartozó határok következők:

1. A Felső-Vist községben találtató erdő és legelő terület, mintegy 2800 hold.
2. Uj Sinka községben találtató, mintegy 10,000 holdnyi erdő.

Ezen 3-szor Belső-Szolnokmegyében fekvő kéri községben a tagosítással összekötött urbéri birtokrendezés három határbeli urbéri birtokrendezés keresztülviendő lévén, e tekintetben tehát véghezviendők lesznek az erdélyi birtokrendezési eljárás (igazságügyministeri rendelet dtó. 6 május 1872.) értelmében teljesítendő minden mérnöki munkálatok, melyekhez még a felmerülő ártisek és foglalások felmérése, és azok iránti tárgyalás is tartozandó.

A térkép és pedig valamint a felmérési, egy a kiosztási térkép 1=40 ölnök illetőleg 1=80 ölnök megfelelő mérték szerint lesz készített.

Az előbb említett mérték lesz ott alkalmazandó, hol az urbéri birtok rendezéssel a tagosítás is köttetik össze, az utóbbi mérték pedig ott, hol csak erdő és legelő elkülönítés vitetik véghez.

A mérnöki munkálatokra nézve szerződés, melynek biztosítására a mérnök ur által, a munkájához aránylagos cautió lesz vagy készpénzben, vagy államkötvényekben, avagy fekvőségeken teendő az 1, 2 alatti határokat nézve a fogarasi, a 3 alatti határra nézve pedig a nagy-bányai k. uradalmi ü. gyűjteméssel, a felsőbb jóváhagyásnak fenntartása mellett köttendő lévén, az iránt még bővebben a nevezett ügyvédségekkel értekezhetni lehet.

A k. jószágigazgatóság.
Kolozsvárt, 1873 mártius 12-én.

743 2-3
Buza utcái 91. szám alatti ház-telek minden hozzá tartozóval együtt 1873 április 29-től kezdve bérbé kiadó, vagy örök áron eladó. — A házsongárdba egy gyümölcsös. Értekezni a tulajdonossal helyben. Kolozsvárt, 1873 évi mártius hó 7-én.

(694) 18-
Eladó telek.

Kolozsvárt a főtértől csekély távolságra, a májális (házsongárd) utca 36. házszám alatti 2 magyar hold területű telek, a rajta levő három külön lakház és gazdasági épületekkel együtt szabad kézből **örök áron eladó.** Értekezhetni megitt helyen lakó tulajdonossal.

759 1-2
Eladó kaszálók.
Kolozsvár határan az „elővölgyben“ 4 drb. 8 hold 831 □, a „hármadvölgyben“ 1 drb. 2 hold 400 □.
1846-beli jó bór.
küküllőmellékei 190 erdélyi veder eladó szabadkézből.
Mindkettő iránt értekezhetni kúltordautoza 5-ik számú háznál a kaputól balra.

Legnagyobb nyeresemenyi valószínűség

260 huzásra

13 főnyeremény	300,000 forintos,
2 „	280,000 „
2 „	250,000 „
7 „	220,000 „
8 „	200,000 „
5 „	150,000 „
2 „	110,000 „

és más számos 100,000, 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 frtos stb. nyeresemnyre játszhatni egy részletjeggyel

játekársulatunk A. csoportozata

által, 19 résztvevő közt, 25 évnegyedes 7 frt. részletfizetéssel.
Ezen kedvelt csoportozat magában foglalja **az Ausztriában létező összes állam- és magán-kölesön-sorsjegyeket**

melyek árfolyam szerinti eladásából befolyó összeg a résztvevők közt teljes befizetés után egyenlően felosztatik. A fővényes bélyeg-illeték ezen okmányért egyszer-mindenkorra 1 frt. 30 krajzár.

Mindjárt az első évnegyedes 7 frt részlet befizetésével játszani a következő sorshuzásokra:

Hitel-sorsjegyekre,

április 1-én, a Rudolf-sorsjegyekre ugyanazon napon, az 1864-ki sorsjegyekre április 15-én, a Keglevich-sorsjegyekre május 1-én stb.

A legközelebbi huzásokra

ajánljuk játékársulatunkat

- 20 drb. **hitelsorsjegyre**, negyedéves részletekben 13 frtjával, vagy havi részletekben 10 frtjával, bélyeg 2 frt. 55 kr. Huzás április 1-én, főnyertes 200,000 frt.
- 20 drb. **töröksorsjegyre**, havi részletekben 5 frtjával, bélyeg 99 kr. Huzás április 1-én, főnyertes 600,000 frank.
- 20 drb. **100 frtos 1864-ki sorsjegyre**, negyedéves részletekben 9 frtjával vagy havi részletekben 8 frtjával, bélyeg 2 frt. 55 kr.
- 20 drb. **50 frtos 1864-ki sorsjegyre**, negyedéves részletekben 5 frt vagy havi részletekben 4 frt, bélyeg 99 kr. Huzás április 15-én, főnyertes 220,000 frt.

Részletleveleket

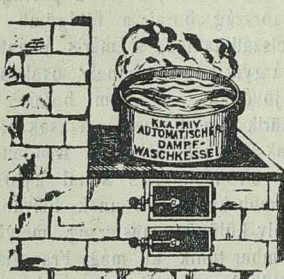
egyes sorsjegyekre és tetszés szerinti sorsjegy csoportozatokra, hol az első részletbefizetés-től kezdve egész egyedül minden nyeresemnyre játszhatni, eladunk negyedéves és havi részletekben a legelőnyösebb feltételek s a legelőnyösebb összeállítás mellett.

Az osztr. iparbank váltóirodája. előbb Fürst Ede,
Bécs, Stefansplatz Nr. 2.
(Utánnomat nem díjazatik.) 746 5-8

Teutsch J. B.
fűszer-, anyag-, festék-, bőr-, fonal-, mag-, és papir-üzlet.
Wheller és Willson-féle amerikai varrógépek, valamint szabók, cipészek és szijgyártóknak való eredeti **Howe-gépek** raktára.

Teutsch J. B.
első Segesvárt alapított rövidáru-tár, egybekötve disz-, porcellán-, tükör-, finom üveg-, Thonet-, butor- és kézmű-árukkal. Nagy lámpa-választék.

Teutsch J. B. Segesvárt. Raktára

a cs. kir. kiv. szabadalm.

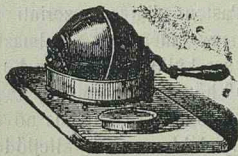
önműködő gőz-mosó-katlanoknak

Bode Miksa és társától, főbizományos Európában.

Az önműködő gőz-mosó-katlan minden szövetet megtisztít, legyen az bár a legvastagabb gyapjupokrész, vagy a legfinomabb csipke, minden surlás nélkül, munka, vegyszerek használata nélkül, csupán szappan és víz felhasználásával. Szab. laskavágó gépek, husvágó gépek.

Cs. kir. szab. athmosphärikus vaj-gép. Kezesség mellett! édes tejből vaj 15 perc alatt, minden évszakban.

E vajgép legbecsülendőbb előnye, hogy a tej — az ugynevezett vajiró — tökéletes édesnek marad.

Golyó kávé-égető.

Kávégépek, kávéőrölők, cukorvágók.

Árjegyzékek ingyen! Használati utasítások ingyen! A varrógépek elszállítása díjtalan.

Megrendelések utánvét mellett pontosan eszközöletnek.

Teutsch J. B. Segesvárt.

727 1-*

A bécsi Commissions-Bank váltóíródája
Schottenring Nr. 18
vételjegyeket
bocsát ki

alább feljegyzett sorsjegy csoportokra, s ez összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert egy ily vételjegy minden tulajdonosának alkalom van nyújtva, minden fő- és mellék-nyeresemnyt egyedül megnyerhetni, s ezenkívül 30 frank arany és 10 frt. bj. kamatélvezetben részesül.

A. csoport (évenként 16 huzás.)

Havi részlet 10 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő 4 sorsjegyet kap:

- 1 5%-kos 1860-ki 100 frtos államsorsjegy, főnyeresemény 300,000 frt. a kihuzott sorozatos jegyet 400 frton visszaváltjuk.
- 1 3%-kos 400 frankos török cs. sorsjegy, főnyeresemény 600,000 frank, 300,000 frank aranyban.
- 1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeresemény 80,000 tallér levonás nélkül.
- 1 Innsbrucki (tírol) sorsjegy, főnyeresemény 30,000 forint.

B. csoport (évenként 13 huzás.)

Havi részlet 6 frt. Az utolsó részlet lefizetése után mindenki következő sorsjegyeket kap:

- 1 3%-kos török cs. 400 frankos államsorsjegy, főnyeresemény 600,000, 300,000 frank aranyban
- 1 braunschweigi hercegi 20 talléros sorsjegy, főnyeresemény 80,000 tallér minden levonás nélkül.
- Szász-meiningeni sorsjegy, főnyeresemény 45,000, 15,000 délnémet ért.
- Továbbá vételjegyek ötöd 60-ki 5 %-kos államsorsjegyekre, havi részlet 6 frt.
- Továbbá vételjegyek egész 1864-ki sorsjegyekre, havi részlet 10 frt.
- Továbbá vételjegyek fél 1864-ki államsorsjegyekre, havi részlet 4 frt.
- Továbbá vételjegyek fél magyar-sorsjegyekre, havi részlet 3 frt.
- Továbbá vételjegyek braunschweigi 20 talléros sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.

Továbbá vételjegyek Innsbrucki sorsjegyekre, havi részlet 2 frt.
A tőzsde-iroda átvész ezen kívül, valamint a bécsi commissions-bank váltóirodája is minden, bármilyen nevet viselő bank-, váltó- és tőzsde-üzletet.

Látványosabb állítatnak ki.
Megrendelések az itteni piacról és a vidékről igen gyorsan, szilárdul és pontosan teljesítettek, s a tőzsde-iroda által vásárolt értékpapírokra, és váltókra, a pénzpiac időnkénti állásához képest a legutányosabb feltételek mellett adatik kölcsön.

Az üzleti helyiségek naponta reggel 9-től este 6 óráig maradnak nyitva.
Vidéki megrendelések pontosan és utánvét mellett is eszközöletnek. Nyeresemény lajstromok minden huzás után ingyen és bérmentesen küldetnek meg.

Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa **dr. O. Killisch, Berlin, Louisenstrasse 45.**
E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.

661 34-*

Tehenek, örüljetekek!

Amerikában rövid idő elűt egy igen fontos mezőgazdasági felfedezés történt, s nekem ottani összeköttetésemimel fogva sikerült e kiválóan nevezetes czikkből

a cs. kir. osztrák birodalom részére raktárt kaphatni. Ez az

amerikai szabad. tehenfejő gép.

A következő előnyök minden fogalmat felülmúlnak:

1. E készülék használata fölöslegessé tesz minden emberi segítyt, s az odaillesztés oly egyszerű, hogy azt még gyermek is végreajthítja.
2. Az önfőző a tehenre jótkonyon hat, minék következtében ez a tejet utána bocsátja, s négy perc alatt az utolsó cseppig meg van fejeve: míg ellenben a kézzel való fejés a tehenre nézve nagyon kényelmetlen, sőt sokszor károsnak is bizonyul, mert gyakran megtörténik, hogy a tehen a fejés alatt kirug vagy a tejet nem bocsátja, mi annak bizonyulása, hogy az állat kalemellen előérzelmeknek van kitéve.
3. Ha a tehen beteges vagy túgye dagadt, a gép nélkülözhetetlen, mert a kézzel való fejés csak fokozza a bajt, s ha nem fojtuk elvezet a tej.

E készülék rendkívül gyors elterjedése s a gazdaságok és marasztaladonokok által — kik e gépet használják — kiállított számtalan bizonyítékot már elég biztositókat nyújtanak az eredményekért.
E gép a legfinomabb czisztból van készítve, ára pontos utasítással együtt 6 frt. 50 kr.

Kzpható az egyedüli főraktárban

Friedmann A.-nál,
Bécs, Praterstrasse Nr. 26.

Óvás. Rövid idő óta azt vészem észre, hogy más, nem igen ösmertes czégek az én metszvényeimet és hirdetményeimet használják, hogy a t. cz. közönséget tévútra vezessék. Ezen tehenfejő gép egyes egyedül és valódián — ezüstből — csakis nálam kapható; minden más hirdettettek utánzóttak, rozsak és hamisak.

722 12-25